

Zavod za zdravstveno
zavarovanje Slovenije

Direkcija

Miklošičeva cesta 24
1507 Ljubljana

www.zzzs.si

IZVAJALCI ZDRAVSTVENIH STORITEV

Štev. 180-46/2020-DI/103

Datum: 26. 10. 2020

Zadeva: Navodilo za izvajanje obveznega zdravstvenega zavarovanja zaradi preprečitve širjenja nalezljive bolezni COVID-19

V zvezi s postopki uveljavljanja pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja v povezavi z ukrepi, ki so namenjeni preprečitvi širjenja nalezljive bolezni COVID-19, v nadaljevanju dajemo naslednja navodila in pojasnila:

1. Pravica do kratkotrajne odsotnosti (do tri zaporedne delovne dni) zaradi bolezni brez bolniškega lista

Dne 23. 10. 2020 je bil v Uradnem listu RS, št. 152/20 objavljen Zakon o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 (ZZUOOP), ki bo začel veljati dne 24. 10. 2020, ki uvaja novo pravico – pravico do kratkotrajne odsotnosti zaradi bolezni (20. člen). Delavec je lahko odsoten z dela zaradi bolezni brez potrdila o upravičeni zadržanosti od dela, ki ga izda izbrani osebni zdravnik, torej brez predhodne ugotovitve razlogov za takšno odsotnost z dela s strani osebnega zdravnika zavarovanca, do tri zaporedne delovne dni, in sicer največ enkrat v posameznem koledarskem letu. Če odsotnost od dela traja le en ali dva zaporedna dneva, je pravica izkoriščena in je v istem koledarskem letu ni več mogoče izkoristiti še za preostanek. Za čas te odsotnosti je delavec upravičen do nadomestila plače, ki ga izplača delodajalec, ki nato zahteva refundacijo od Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS). ZZZS delavcu refundira izplačano nadomestilo v breme proračuna.

1.1 Kdo lahko uveljavlja pravico?

Pravico do kratkotrajne odsotnosti zaradi bolezni lahko uveljavljajo samo delavci (zavarovanci, ki so v zavarovanje vključeni iz naslova sklenjenega delovnega razmerja), ne pa tudi samostojni zavezanci za prispevek (zavarovanci, ki samostojno opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost; družbeniki zasebnih družb in zavodov v RS, ki so poslovodne osebe, vrhunski športniki in šahisti, kmetje, zavarovane osebe, zaposlene pri tujih delodajalcih, vključene v obvezno zavarovanje v RS).

1.2 V katerem obdobju je mogoče uveljavljati pravico?

Pravico do kratkotrajne odsotnosti od dela je mogoče uveljavljati v obdobju od 24. 10. 2020 do 31. 12. 2020, če ukrep ne bo podaljšan s sklepom Vlada Republike Slovenije.

1.3 Kakšen je postopek uveljavljanja pravice?

Delavec uveljavlja pravico do kratkotrajne odsotnosti zaradi bolezni na podlagi lastne ocene, da zaradi prisotnosti bolezni, ne zmore opravljati dela. O izrabi pravice je delavec dolžan obvestiti svojega delodajalca prvi dan odsotnosti, in sicer pisno ali elektronsko. Delavec ne kliče oz. ne uveljavlja bolniškega staleža pri izbranem osebnem zdravniku, saj podlaga za izplačilo ni bolniški list ampak prej navedeno obvestilo delodajalca.

1.4 Kaj, če se stanje v 3 dneh ne izboljša?

Če delavec tudi po preteku tretjega dne odsotnosti meni, da še nadalje ni zmožen za opravljanje svojega dela, nemudoma obvesti izbranega osebnega zdravnika, ki presodi, ali so pri njem še nadalje podani razlogi za odsotnost od dela.

Če izbrani osebni zdravnik pri delavcu ugotovi, da je ta tudi po preteku obdobja kratkotrajne odsotnosti zaradi bolezni še nadalje neprekinjeno začasno odsoten z dela zaradi bolezni ali poškodbe (iz kateregakoli razloga, kot je npr. bolezen, poškodba, nega, izolacija, spremstvo,), se šteje, da v tem primeru pravica do enkratne kratkotrajne odsotnosti zaradi bolezni ni izkoriščena. Tako ugotovljena začasna zadržanost od dela velja za naprej (od četrtega dne odsotnosti) in hkrati tudi za nazaj, za celotno obdobje kratkotrajne odsotnosti z dela zaradi bolezni (po samem zakonu se v tem primeru šteje, da predhodna kratkotrajna odsotnost zaradi bolezni ni bila izkoriščena).

V teh primerih izbrani osebni zdravnik izda elektronski bolniški list, na katerem kot prvi dan zadržanosti od dela označi dan, ko je delavec delodajalca sporočil odsotnost od dela. Osebni zdravnik hkrati sam opredeli razlog zadržanosti od dela za celotno obdobje, pri čemer ni nujno, da je razlog »bolezen«, lahko je to katerikoli razlog (npr. poškodba izven dela, nega, izolacija,...).

2. Začasna zadržanost od dela – okužba z virusom COVID - 19

2.1 Odobritev razloga začasne zadržanosti od dela »08-Izolacija«

Izbrani osebni zdravnik kot razlog začasne zadržanosti od dela **opredeli izolacijo (razlog 08 – izolacija) pri osebah, ki imajo:**

- **potrjeno okužbo z novim koronavirusom (torej imajo pozitiven test);**
- **simptome in znake bolezni covid-19 in niso bili testirani, a je velika verjetnost za prenos okužbe (prisotnost covid-19 v družini ali v skupnosti, npr. na delovnem mestu).**

V primerih, ko je zavarovana oseba v karanteni, pravice do bolniškega staleža in posledično do izdaje bolniškega lista nima in se mora zavarovana oseba ravnati v skladu z navodili in protokoli glede karantene.

2.2 Sprememba razloga iz »08-Izolacija« v »01-Bolezen«

Pri vprašanih bolniškega staleža gre sicer za klinično obravnavo bolnika, kar je domena izbranega osebnega zdravnika oz. drugega lečečega zdravnika, ki ga izbrani zdravnik pooblasti za zdravljenje njegovega bolnika. Ukrep izolacije se odredi v skladu s stališči epidemiološke stroke in strokovnimi navodili Ministrstva za zdravje.

Zavarovani osebi, ki zaradi njenega zdravstvenega stanja še vedno ni zmožna za svoje delo (npr. zaradi dolgega ležanja je prisotna atrofija mišic, splošna oslabelost, ipd.), osebni zdravnik **odobri morebitno nadaljnjo začasno nezmožnost za delo zaradi bolezni** (razlog 01-bolezen), saj potrebe po izolaciji (razlog 08-izolacija) ni več, ker pacient ni več kužen.

2.3 Več različnih razlogov za začasno zadržanost od dela

Pri zavarovancu je lahko v določenem obdobju prisotnih več različnih razlogov, ki bi utemeljevali njegovo začasno zadržanost od dela, vendar je glede na veljavne predpise potrebno opredeliti le en prevladujoči razlog.

Če je bil tako npr. zavarovanec, še preden je zbolel za COVID-19, začasno zadržan od dela (in tudi še bo po koncu COVID okužbe-npr. onkološki bolnik), je potrebno oceniti, kateri od razlogov je v tem primeru potrebno določiti kot razlog nadaljnje začasne zadržanosti od dela. Tako v tem primeru izbrani osebni zdravnik obdrži razlog »bolezen« in prvi dan odsotnosti za celotno obdobje trajanja odsotnosti. Zavarovanec sicer mora biti ves čas kužnosti izoliran in mu je omejeno svobodno gibanje, da bi se preprečil prenos bolezni na druge osebe, vendar pa ni nujno, da je v tem času v »bolniškem staležu« zaradi razloga »izolacija«. Če je bil npr. zavarovanec pred okužbo že začasno zadržan od dela, lahko razlog njegove nadaljnje začasne zadržanosti od dela ostane še naprej nespremenjen (npr. »bolezen«, kot je navedeno zgoraj), in ne »izolacija«, saj bi bil lahko zavarovanec tudi v primeru, če ne bi bil okužen, še nadalje začasno nezmožen za delo zaradi predhodne bolezni ali poškodbe. Pri ugotavljanju razloga začasne zadržanosti od dela je potrebno upoštevati, kaj je primarni oziroma pretežni razlog te zadržanosti, ki v večji meri prispeva k začasni zadržanosti od dela.

Torej se ne glede na to, da sta bila pri zavarovancu prisotna dva razloga za začasno zadržanost za delo, vedno opredeli le en (prevladujoč) razlog.

Če ponazorimo s primeri:

Primer 1: Zavarovanec je začasno zadržan od dela od 17. 8. 2020 dalje iz razloga »bolezen« (onkološki bolnik). Dne 5. 10. 2020 je bila pri njem potrjena okužba s COVID-19.

Glede na to, da bi bil zavarovanec začasno zadržan od dela tudi po 5.10.2020 iz razloga »bolezen« (po oceni osebnega zdravnika in glede na medicinsko dokumentacijo zavarovanec ne bo zmožen za delo za daljše časovno obdobje) in glede na to, da gre za začasno zadržanost od dela, ki je v pristojnosti imenovanega zdravnika, bo osebni zdravnik izstavil Predlog imenovanemu zdravniku in predlagal nadaljnjo začasno zadržanost od dela iz razloga »bolezen«. Kot prvi dan začasne zadržanosti od dela se navede 17. 8. 2020.

Primer 2: Zavarovanec je bil začasno zadržan od dela od 1. 9. 2020 do 7. 9. 2020 iz razloga »bolezen«, ko mu je bila začasna zadržanost od dela iz tega razloga zaključena. Ker je bila z 8. 9. 2020 pri njem ugotovljena okužba s COVID – 19, mu je osebni zdravnik od 8. 9. 2020 do 22. 9. 2020 odobril začasno zadržanost od dela iz razloga »izolacija«. Od 23. 9. 2020 dalje je zavarovanec zaradi oslabelosti po okužbi po oceni svojega osebnega zdravnika še vedno nezmožen za delo, vendar iz razloga »bolezen« (kužnosti in potrebe po izolaciji ni več).

Osebni zdravnik je za obdobje zadržanosti od 1. 9. 2020 do 7. 9. 2020 pravilno opredelil razlog »bolezen«. Od 8. 9. 2020 do 22. 9. 2020 je razlog začasne zadržanosti od dela »izolacija« (ki je v pristojnosti osebnega zdravnika), prvi dan začasne zadržanosti od dela za razlog »izolacija« je 8. 9. 2020. Nadomestilo plače se v primeru »izolacije« od prvega dne dalje krije v breme ZZS in se dnevi neprekinjene zadržanosti zaradi »bolezni« in nato še zaradi »izolacije« ne seštevajo (velja tudi obratno). Ker je zavarovanec po »izolaciji« še nadalje (neprekinjeno) nezmožen za delo, vendar iz razloga »bolezen«, je nov prvi dan zadržanosti za ta razlog 23. 9. 2020. Zato je osebni zdravnik pristojen, da sam odobri bolniški stalež od 23. 9. 2020, in sicer do 30 dni te zadržanosti (torej do največ 23. 10.

2020). Če bo zavarovanec tudi po 23. 10. 2020 za svoje delo nezmožen, bo osebni zdravnik izstavil Predlog imenovanemu zdravniku.

2.4 Odobritev nege, če je bil otrok v stiku z okuženim ali zaradi zaprtja vrtcev in šol, ni upravičena

Staršem zgolj zaradi dejstva, da je bil otrok v stiku z okuženim ali zaradi zaprtja šol in vrtcev, ne pripada pravica do zadržanosti od dela in nadomestila plače v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja **zaradi nege otroka**, saj v teh primerih otrok nege ne potrebuje zaradi svoje bolezni ali poškodbe. Pravico do nege in posledično nadomestilo plače iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja je mogoče priznati, če je pri otroku s strani njegovega pediatra ugotovljena bolezen (npr. tudi pozitiven test na COVID-19) ali poškodba ter posledično potreba po negi. V teh primerih tudi osebni zdravniki staršev (oz. upravičencev do nege) ne morejo le-tem odobriti bolniškega staleža, če ti niso začasno zadržani od dela zaradi svojega zdravstvenega stanja.

2.5 Poškodba pri delu zaradi okužbe s COVID-19

V primeru, če se delavec (npr. zdravstveno osebje) **okuži na svojem delovnem mestu** in do okužbe pride v zvezi z opravljanjem njegovega dela ter nato tudi zboli za COVID-19, je razlog začasne zadržanosti od dela Poškodba pri delu (razlog 04), in ne Izolacija (razlog 08).

2.6 Reševalni prevoz do t.i. rdečih con

Skladno s 54. členom Pravil OZZ je reševalni prevoz dovoljen samo med socialnim zavodom in izvajalcem zdravstvenih storitev, ki bo izvedel potrebne zdravstvene storitve (ni pa dovoljen med socialnim zavodom in domom oziroma med dvema socialnima zavodoma). V skladu s Priporočili za preprečevanje in zaježitev okužb z virusom SARS-CoV-2 v socialno varstvenih zavodih (izdajatelj NIJZ, MZ in strokovna stanovska združenja) se v nekaterih socialno varstvenih zavodih organizirajo t.i. rdeče cone, ki so namenjene *"nastanitvi uporabnikov, pri katerih je laboratorijsko potrjena okužba z virusom SARS-CoV-2 in ki ne potrebujejo (še) bolnišničnega zdravljenja,... za izvajanje zdravstvene nege in oskrbe"*. Namen rdečih con je racionalizacije poslovanja v mreži zdravstvenih izvajalcev (da bi se izognili prevelikemu pritisku na bolnišnice), zdravljenje obolelih uporabnikov (tudi z namenom razbremenitve bolnišnic in preprečevanja širjenja okužbe). Ker v času epidemije rdeče cone predstavljajo "izvajalca" zdravljenja, ki ga te osebe potrebujejo, je posledično mogoče odrediti tudi reševalni prevoz od socialno varstvenega zavoda, v katerem sicer zavarovana oseba biva do t.i. rdeče cone, v kateri bo nastanjena v času svoje bolezni. Gre za nujni prevoz, ko je potrebno zagotoviti čimprejšnjo zdravniško pomoč in preprečiti najhujšo možno posledico za življenje ali zdravje zavarovane osebe in za zdravje drugih (54. člen Pravil).

3. Poenostavitev postopkov pri ugotavljanju začasne zadržanosti od dela

Izbrani osebni zdravnik lahko:

3.1 izda eBOL brez prisotnosti zavarovane osebe, če seveda oceni, da pregled zavarovane osebe zaradi izdaje eBOL ni potreben, in sicer tako, da se pri branju osebnih podatkov in podatkov OZZ za potrebe zapisa eBOL lahko uporabi izjemni dostop do podatkov brez KZZ **zavarovane osebe** s šifro 26, ter izjemni dostop do podatkov brez KZZ **povezane osebe** s šifro 27 (torej otroka ali partnerja pri negi ali spremstvu, druge osebe pri spremstvu, ipd.);

3.2 izda eBOL vnaprej;

3.3 posreduje Predlog imenovanemu zdravniku (Predlog) v primeru npr. zaprtja določenih zdravstvenih postaj, tudi **brez zdravstvene kartoteke zavarovanca, temveč le nujno dokumentacijo, če s to razpolaga** (zavedamo se, da z novo zdravstveno dokumentacijo zaradi preklicanih specialističnih pregledov izbrani osebni zdravnik ne razpolaga, zato se v predlogu opiše zdravstveno stanje zavarovanca). **Predlog in dokumentacijo lahko pošlje tudi v skenirani obliki** na dogovorjeni e-naslov na ZZS. To velja tako pri vložitvi prvega predloga kot za podaljšanje začasne zadržanosti od dela. Ker ni mogoče predložiti zdravstvene dokumentacije, se izbranega osebnega zdravnika naproša, da podrobneje obrazloži svoj predlog;

3.4 zavarovancu odobri začasno zadržanost od dela tudi brez osebnega pregleda, če na podlagi dejstev, ki mu jih zavarovana oseba sporoči bodisi po telefonu, e-pošti, ali prek drugih telekomunikacijskih sredstev strokovno oceni, da je pri zavarovancu začasna zadržanost od dela utemeljena, pri čemer določi obdobje trajanja in razlog začasne zadržanosti od dela, kar lahko ustrezno beležijo.

3.5 za prvi predpis medicinskega pripomočka (MP) ne zahteva osebne prisotnosti zavarovane osebe in zdravstveno stanje ugotovi na podlagi podatkov, ki mu jih zavarovana oseba ali njen skrbnik poda po telefonu in/ali prejete zdravstvene dokumentacije (npr. izbrani osebni zdravnik lahko prvič predpiše diagnostične trakove za aparat za določanje glukoze v krvi na podlagi telefonskega razgovora in izvida zdravnika specialista). Za ponovni predpis MP, če gre za znana zdravstvena stanja prisotnost zavarovane osebe in dodatna dokumentacija ni potrebna. V zdravstveni dokumentaciji je treba zapisati zdravstvene razloge, količine in obdobje predpisa MP;

3.6 ne glede na določbo 232. člena Pravil oceni zavarovančevo začasno zadržanost od dela tudi za več kot 3 dni za nazaj (v primeru, da je osebni zdravnik zaradi splošne situacije težko dosegljiv in mu zavarovanec ne more pravočasno sporočil razloge svoje začasne zadržanosti od dela);

3.7 zavarovancu (staršu oz. upravičencu do nege) v primeru bolezni ali poškodbe otroka lahko odobri nego kljub temu, da zavarovanec opravlja delo od doma. Delo od doma ne vpliva na pravico do zadržanosti od dela zaradi nege, saj dejansko gre le za drugo lokacijo opravljanja dela (ne na lokaciji delodajalca temveč doma). Če zaradi izredne situacije (epidemija), izbrani osebni zdravniki ne bodo izvedli osebnega pregleda, svojo strokovno oceno glede utemeljenosti do nege podajo na podlagi podatkov, ki jih bodo pridobili od starša;

3.8 odobri začasno zadržanost od dela v primeru, če je zavarovanec odsoten z dela zaradi odrejenega čakanja na delo ali karantene in v tem času zbolí (bolniški stalež ima torej v teh primerih prednost). Zavarovanec ima torej pravico do bolniškega staleža in s tem do izdaje eBOL;

Izbrani osebni zdravnik:

3.9 ni pristojen odločati o tem, ali določen zavarovanec glede na njegovo zdravstveno stanje spada v **rizično skupino** (npr. zaradi kardiovaskularnih bolezni, diabetesa, kroničnih bolezni dihal, hipertenzije, ipd.) in zaradi tega meni, da mora biti odstranjen iz delovnega procesa, zato naj izbrani osebni zdravniki v teh primerih ne posredujejo predlogov imenovanim zdravnikom ZZS. Ne gre za začasno zadržanost od dela v breme ZZS, saj zavarovanec ni zadržan od dela zaradi bolezni ali poškodbe v skladu s predpisi o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. V teh primerih se morata delavec (zavarovanec) delodajalec dogovoriti, kakšna dokazila mu mora prinesiti delavec (npr. ali bo dovolj podpis izjave ali obvestilo osebnega zdravnika o obstoju bolezni, zaradi katere spada delavec v rizično skupino) ter ali bo delo opravljal na domu, če je to možno, ali bo ostal doma in se bo uporabil institut čakanja na delo, ipd.;

3.10 ni dolžan izdajati potrdil o zdravstvenem stanju zavarovanca oz. **potrdil, da posamezniki niso okuženi z novim koronavirusom**, ki jih uporabijo za npr. prehod meje ipd..

Generalni direktor
Marjan Sušelj, univ. dipl. psih.